

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนิน แปรพระราชฐานไปประทับ ณ.พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อ พ.ศ. 2503 ขณะรถยนต์พระที่นั่งผ่านอำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี ได้ทอดพระเนตรเห็น ต้นยางขนาดใหญ่ปลูกเรียงรายสองข้างทาง จึงมีพระราชดำริที่จะสงวนบริเวณป่าอย่างนานี้ไว้ เป็นสวนสาธารณะ แต่ยังทำไม่ได้เนื่องจากมีราษฎรอาศัยอยู่มาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงเริ่ม ทดลองปลูกต้นยางนาด้วยพระองค์เอง ณ พระราชวังไกลกังวล เมื่อ พ.ศ.2504 จำนวน 1,250 ต้น ต่อมาโปรดเกล้าฯให้นำพรรณไม้ต่าง ๆ จากทั่วประเทศมาปลูก ณ พระตำหนักสวนจิตรลดาเป็นลักษณะป่าสาธิต ทรงศึกษาธรรมชาติวิทยาของป่าไม้ด้วยพระองค์เองเพื่อจะได้เป็นแบบอย่างของการปลูกป่าต่อไป (แนวคิด และทฤษฎีการพัฒนาฟื้นฟูป่าไม้อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 2508)

จากพระราชดำริดังกล่าว นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกป่าชุมชน ทรงเป็นต้นแบบในการริเริ่มให้มีป่าชุมชน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนทั้งหัวเมือง ทรัพยากรในด้านกายภาพ ชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
2. เพื่อจัดรูปแบบการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชนทั้งหัวเมืองด้วยการมีส่วนร่วม ของชุมชนในตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา และสามารถรักษาระบบนิเวศในท้องถิ่นให้คงอยู่ได้อย่างยั่งยืน
3. เพื่อให้ชุมชนในตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาได้รับรู้ถึงประโยชน์ของการจัดการป่าชุมชนทั้งหัวเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะพื้นที่ป่าชุมชนทั้งหัวเมือง ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 1,065 ไร่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บริบทชุมชนทั้งหัวเมือง

- 1.ประวัติชุมชน
- 2.ด้านกายภาพ
- 3.ด้านชีวภาพ
- 4.ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์

แนวทางการบริหารจัดการป่าชุมชนทั้งหัวเมือง

- 1.ขั้นการสร้างความรู้ (A:Appreciation)
- 2.ขั้นสร้างแบบแนวทางการบริหารจัดการ (I:Inuence)
- 3.ขั้นสร้างแนวทางการปฏิบัติ (C:Control)

ผลที่ได้รับ

- 1.ได้แนวทางการปฏิบัติ
- 2.ผลประโยชน์ของประชาชน
- 3.ได้แนวทางการแก้ไขปัญหา

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาบริบทชุมชนทุ่งหัวเมือง กรัพยากรด้านกายภาพ ชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์และคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อจัดรูปแบบการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชนทุ่งหัวเมืองด้วยการมีส่วนร่วม ของชุมชน และเพื่อให้ชุมชนได้รับรู้ถึงประโยชน์ของการจัดการป่าชุมชนทุ่งหัวเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลและการอภิปรายผลการศึกษาวิจัย

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนทุ่งหัวเมือง กรัพยากรในด้านกายภาพ ชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าประดู่ อำเภอตากวี จังหวัดสงขลา เพื่อจัดรูปแบบการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชุมชนทุ่งหัวเมืองด้วยการมีส่วนร่วม ของชุมชนในตำบลท่าประดู่ อำเภอตากวี จังหวัดสงขลา และสามารถรักษาระบบนิเวศในท้องถิ่นให้คงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และ เพื่อให้ชุมชนในตำบลท่าประดู่ อำเภอตากวี จังหวัดสงขลาได้รับรู้ถึงประโยชน์ของการจัดการป่าชุมชนทุ่งหัวเมืองอย่างมีประสิทธิภาพโดยดำเนินการวิจัยในเขตพื้นที่ป่าชุมชนทุ่งหัวเมือง ตำบลท่าประดู่ อำเภอตากวี จังหวัดสงขลา ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 1,065 ไร่ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชน 9 ราย ราษฎรชาวบ้าน และประชาชน 60 ราย รวมเป็น 69 ราย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ป่าชุมชนทุ่งหัวเมืองมีศักยภาพสูงด้านระบบนิเวศ คนในชุมชนมีส่วนร่วมกันอนุรักษ์มาเป็นเวลานาน แม้ว่าพื้นที่บางส่วนถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางราชการ แต่อย่างไรก็ตาม พื้นที่ที่มีอยู่ จำนวน 1,065 ไร่ ก็เพียงพอที่จะพัฒนาให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการใช้ทรัพยากรจากป่าร่วมกันของคนในชุมชน และการจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ระบบนิเวศร่วมกันต่อไป
2. การบริหารจัดการที่มีแกนนำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี และด้วยศักยภาพของป่าชุมชน จึงควรได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของจังหวัดสงขลา สามารถเชื่อมโยงและได้รับการสนับสนุนกับสำนักงานด้านตรวจคนเข้าเมืองประกอบ และอำเภอหาดใหญ่ในด้านการประชาสัมพันธ์

เอกสารอ้างอิง

- สุพิศ แสนชัย. (2546). ภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าโคกใหญ่
โซยา เจริญกุล.(2543) การจัดการป่าของชาวบ้าน อำเภอตากวี จังหวัดสงขลา
ชูสิทธิ์ ชูชาติ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์ป่า

ปตท.

NSTDA

